

Kim Hansen: Min skoletid på Fejø 1961-1968

Før 1960 havde Fejø 2 skoler – en i Vesterby beliggende Herredsvej 89 og en i Østerby på Brigetvej 6.

Disse skoler dækkede det daværende behov og var bygget over samme læst – ja de er helt ens af udseende. Også dengang var der et spændt forhold mellem ”øst” og ”vest”. Var man elev i Østerby så var det ensbetydende med tørre tæsk at bevæge sig ned i ”vestzonen” og omvendt – så det undgik man helst.

Øget børnetal på øen og nye krav til skoler, gjorde at man besluttede at bygge en ny skole på Fejø. Den blev diplomatisk placeret midt på øen og tæt på øens etablerede sportsplads.

Øens berømte murer Egon Kulle fik opgaven og sammen med et par svende og en murerarbejdsmand kunne han i august 1960 aflevere en sprit ny Centralskole plus 5 ny-opførte læreboliger.

Fejø Centralskole 1961

Den nye skole startede med Markus Hummelmose som skoleinspektør og kunne mønstre omkring 120 elever fordelt på 7 klasser.

I 1963-1964 havde skolen også en enkelt 8. klasse med 12 elever – men det blev kun til en årgang.

I 1968 lykkedes det at få etableret en børnehaveklasse med 17 elever og Conni Hansen, Dommervej som lærer.

Min skolegang.

Min skolegang startede først i august 1961 – så vidt jeg husker den 8. august.

Jeg mener at kunne huske at jeg glædede mig – men blev godt nok overrasket over alle de andre børn i klassen – vi var 28 i alt – 18 drenge og 10 piger.

Klassen er den største, der har gået på centralskolen og for at det ikke skal være løgn, så var vi på et tidspunkt 30, idet en grønlandsk dreng og pige kom ”ned” og gik i 7. klasse.

Dengang gik man også i skole om lørdagen til kl. 12.

Vores første klasselærerinde hed Gudrun Andersen en ældre stor elskelig dame, som vi var rigtig glade for. Jeg sad på det forreste bord helt oppe ved lærens kateder – min sidemand var Kim Olsen, Storemosevej. Tirsdag startede altid med salmevers – Kim og jeg kunne dem aldrig, for vi havde ikke nogen salmebog hjemme. Det var simpelthen ugens værste dag indtil vi fik lånt en salmebog.

Det var langt fra alle i klassen der kunne tallene, derfor var skrive og læsefærdighederne også noget der skulle indøves.

Vores regnelærer Thomsen udleverede et kvadreret stilehæfte hvorefter vi blev sat til at slå en vandret streg midt på siden. Han skrev et stort 1 tal på tavlen den første dag, hvorefter vi selv skulle skrive 1-taller i hvert kvadrat på den øverste halvdel – den nederste blev fyldt med 2-taller osv. Der var vel plads til 50 tal på hver halvdel – så øvelse fik man da.

Først da hele hæftet var fyldt begyndte vi at lægge sammen, trække fra osv.

Tabeller terpede vi også (regning skulle jo ikke stå tilbage fra salmevers-terperiet).

Personligt har jeg stort set hver dag glæde af tabellerne i mit arbejde som bankmand.

Jeg har selv undervist unge håbefulde bankfolk, som absolut ingen talfornemmelse havde, fordi de aldrig havde lært tabellerne – men det er en helt anden sag.

Bogstaverne blev lært efter en lidt anden metodik.

Først skulle vi kunne alfabetet på remse. Når dette var fundet i orden fik vi alle et hæfte med en side til hvert bogstav. Øverst var der fortrykt et stort bogstav – neden under en hel række i mindre format.

Øvelsen gik i sin enkelthed ud på at vi skulle skrive oven på bogstaverne mens frk. Andersen sagde op og ned og hen og op osv. Herefter var der linjer på resten af siden hvor vi selv kunne udføre vores kunstværker. Hårdt arbejde – men det virkede!

Når der ved dagens start blev ”ringet ind”, så stillede man sig op klassevis foran den store trappe, hvorefter gårdvagten dirigerede de enkelte klasser ind.

Om morgenen stillede man op efter samme princip i aulaen hvorefter det blev sunget morgensang og hvor der kunne være et eller andet som Hummelmose skulle fortælle.

En meget populær meddelelse var når Hummelmose meddelte, at vi den og den dag havde ”månedsslov”.

Det betød fridag og skyldes en eller anden regel om, at hvis der ikke var ferie eller skæve helligdage i en måned så kunne skolelederen dele en fridag ud.

Efter frikvartererne stillede man sig også op på række i gården og atter dirigeret ind for endnu engang at stille op på række udenfor klasselokalet og afvente lærerens ankomst.

Døren blev låst op og man gik ind, stillede sig bag sin plads og afventede signalet fra læreren om at man måtte sætte sig. Der var styr på sagerne!

Lige så sikkert var det at havde man noget at sige, så rakte man hånden op og afventede at man blev spurgt. Unægtelig en anden form for disciplin end den vi kender i dag.

I mine 2 første skoleår havde lærerne lov til at slå eleverne hvis de var ulydige.

I de grove tilfælde fik man slag bagi med et spanskrør (en tyk bambusstok) – i de lettere tilfælde fik man en øretæve.

Jeg kan især huske en lærer, der var glad for spanskrøret. Ham ser jeg stadig ind i mellem i Nykøbing F., hvor både han og jeg bor – han skulle bare vide, hvad jeg husker (Jeg bærer ikke nag men husker som en elefant)

Han og hustruen holdt altid et vågent øje med gården og noterede forseelser op – og når vi så efter spisefrikvarteret var samlede foran trappen – så kom fruene ud og råbte synderne op, hvorefter manden eksekverede dommen. Børge Mortensen var en af de faste deltagere i disse festligheder.

Personligt kan jeg kun huske er par enkelte – velfortjente øretæver, som jeg ikke vil omtale nærmere.

Så vidt jeg husker blev spanskrøret afskaffet i 1963/1964 og retten til at slå ophørte 3 år senere.

Frøken Andersen døde i 2. klasse hvorefter vi fik en ny klasselærer fru Heidemann. Hun var af den yngre generation og jeg følte at undervisningen blev lidt mere moderne og spændende – måske også fordi jeg selv blev ældre og der kom nye fag til.

Jeg sidder i den lyse trøje på næstsidste bord i højre række.

Da vi kom i 5. klasse skulle vi til at lære engelsk og i 6. begyndte vi på tysk. Vi var heldige at skolen havde fået en ung lærer Finn Ihlemann, som var en suveræn underviser og pædagog. Vi fik lært sprogene på hvert vores niveau – men han gjorde undervisningen super spændende.

Jeg havde også fornøjelsen af at have ham i gymnastik – selvom det absolut ikke var min spidskompetence. Han formåede at stille opgaver – lavede en stor tavle med gymnastiske øvelser vi skulle øve på. Når vi havde lært øvelsen og fået den godkendt fik man sat en tegnestift ud for navnet mens resten af klassen så på – derved fik alle ros uanset evner og niveau. Jeg er overbevist om at han ind imellem satte en stift uden for nummer, hvor der var behov – så vi alle følte at vi var noget værd.

Vi vidste jo godt selv hvem alle "stjerne" var.

Ihlemann gjorde meget for os unge i fritiden. Han fyldte sit "folkevognsrugbrød" og tog os med i svømmehallen i Nakskov, arrangerede sportsstævner med hans kollegaer rundt omkring - bl.a. i Halsted hvortil vi alle skulle cykle over og enten deltage eller være tilskuere – en lang tur. Det gør man ikke i dag – mon man i det hele taget kan cykle til skole nu om stunder. I min skoletid var begrebet skolebus i hvert fald slet ikke eksisterende.

Jeg tror også det var i 6 klasse at drengene begyndte på Sløjd – et rigtig spændende fag – pigerne fik håndarbejde – sådan var det skarpt opdelt dengang.

På nogenlunde samme tidspunkt blev klassen delt i en X & Y klasse – den ene boglig og den anden faglig. Jeg husker ikke det som noget der egentligt delte klassen alvorligt – det gamle sammenhold fortsatte både i og udenfor skolen.

I 7. klasse var vi jo ved at blive voksne – derfor skulle vi gå til præst så vi kunne blive konfirmerede så vi kunne "træde ind i de voksnes rækker", hvad det så end var.

Ingen anede at man ikke behøvede at blive konfirmeret – så det blev vi alle.

Vi havde en ældre præst Bang Jensen, som i min optik levede i en lidt anden verden end os unge.

Hans undervisning var hamrende kedelig, vi hørte ikke efter og lavede ballade og han havde undervejs et par møder med vores forældre, hvor han truede med ikke at ville konfirmere os.

Det kom han nu alligevel til den 21. april 1968.

Hævnen fra hans side var, at vi som den eneste klasse ikke blev inviteret ud i præstegården med vores forældre søndagen efter konfirmationen til lagkage med tilbehør.

Han plejede at fortælle og underholde om sit lange virke som præst på Færøerne.

Nu var det heldigvis sådan, at han ikke havde sat sig grundigt ind i om der var overensstemmelse mellem hans begrebsverden og vores med hensyn til hvad der blev betragtet som straf – så vi frydede os over at vi slap – vores forældre derimod, var vist temmelig flove.

En anden ting vi skulle igennem, nu hvor vi skulle ind i de voksnes rækker, var seksualundervisning.

Et helt nyt begreb, som der ude i samfundet var meget delte meninger om nu var nødvendigt.

Det var det nok – jeg har i hvert fald aldrig hørt noget om emnet hjemme hos mine forældre.

Nå – i en biologitime kom det som et lyn fra en klar himmel. Fru Heidemann, som vel også skulle tage mod til sig – undervise maksimalt 5 – 10 minutter i det dengang meget kontroversielle emne.

Jeg husker tydeligt at hun stort set ikke sagde noget, men pludseligt tegnede en (må jeg retfærdigvis sige) særdeles vellignende tissemand i stort format på tavlen.

Ved siden tegnede hun noget som skulle være den kvindelige pendant, men som jeg husker det nærmest var at betegne som et Y.

Den verbale del strakte sig til at hun nævnte, at når man skulle befrugte – så skete det ved at den krumme tingest, som hun havde tegnet blev rettet ud og ført ind i Y-et – og vupti så var man befrugtet.

Ikke det mindste om, hvordan den blev rettet ud – det faldt helt sikkert udenfor pensum. Det fleste af os har vist efterfølgende fundet ud af hvordan og hvad det førte med sig.

Jeg husker, at der under seancen var det dyb tavshed i klassen – de fleste kikkede ned i bordet – men hold da helt kæft hvor vi knægte grinede og kom med smarte kommentarer i det efterfølgende frikvarter.

Det hun havde underholdt om – det havde vi sgu da 100 % styr på – vi havde jo alle set "varieté" – datidens vovede blad, hvor man hvis man var meget heldig, kunne opleve et næsten bart bryst.

Ingen ville jo indrømme at vi ikke anede en skid – og ingen fortalte noget som helst om at vi havde haft seksualundervisning derhjemme.

Traditionen bød at man i slutningen af 7. klasse altid skulle opføre et skuespil for hele skolen og forældrene den efterfølgende aften.

Der gik megen tid med projektet, som naturligvis altid var en succes.

Da vi var mange i klassen og da den jo var jo delt spillede vi 2 stykker.

Min klasse spillede "*Det spørger på Katnæs*" – jeg skulle sidde på kanten og fiske med en kammerat (Karl Erik Nielsen) og ende med at falde i vandet. Jeg skulle falde ned i en balje med vand som var lidt afskærmet fra publikum – ubetinget stykkets glansnummer.

Handlingen var skåret over samme læst som "*Baronessen på benzintanken*" – dvs. med "good guys" og "bad guys" hvor det hele efter utrolige komplikationer endte som det skulle – altså godt!

Den anden klasse spillede stykket "*Langelandskræs*". Jeg husker ikke handlingen, men jeg husker, at den gennemgående replik var "langelandskræs" – det var før reklamernes tid.

Jeg husker dog at min grandfætter Erik Davidsen spillede styrmand iført hr. Heidemanns aflagte politiuniform.

Ikke et øje var tørt!

Afslutningen på de enkelte skoleår foregik ved at Skolekommissionen, som bestod af 8-10 udvalgte forældre – bl.a. min far, kom op på sidste skoledag og overværede en enkelt time i hver af klasserne. Meningen var at de derved kunne konstatere om vi nu havde lært noget – ja god morgen min bare!

Med al respekt så havde hverken min far eller de øvrige tilstrækkelige færdigheder i sprog, dansk og matematik til at kunne afgøre om vi kunne, hvad vi skulle – det eneste de kunne afgøre var, hvem der kunne remserne hurtigt uden at snuble i tal og ord.

Jeg erindrer, at de altid havde deres pæneste tøj på, spiste frokost med alle lærerne, tog det meget alvorligt og synes vel i det hele taget at det var vældig hyggeligt.

Når sommerferien nærmede sig kom vores klasselærer altid og spurgte om nogle af os skulle på ferie.

Skulle man det så havde man mulighed for at få en rekvisition til DSB.

Dette gav en fribillet retur til ens bestemmelsessted – det var den tids hjælpepakke.

Jeg sagde altid ja, men fik aldrig brugt billetten – men jeg signalerede at jeg skulle på sommerferie.

Det årlige "Skolejuletræ" som det blev kaldt, blev altid afholdt 2. juledag på Centralskolen.

Alle mødte op til en herlig eftermiddag, med knas og diverse sanglege. De "voksne" fik Kaffe og kage.

Det største hit var når lærer Hellesøe startede på "*En elefant kom marcherende.....*" og endte med at samtlige deltagere marcherede rundt på hele skolen efter hinanden og sang.

I frikvartererne gik tiden for drengenes vedkommende med fodbold, vi legede krig og lignende.

Holdene blev hurtigt sat og målet var mellem 2 af stolperne i cykelskuret.

I de større klasser røg vi enten på toiletterne i kælderen eller i buskene bag cykelskuret.

Pigerne sjippede, hoppede elastik eller var bare fornuftige☺ - undskyld men sådan husker jeg det.

Med jævne mellemrum blev forskellige lege lige pludselig "in".

Det kunne være at trille med lerkugler.

Kloakristene havde huller og blev brug som mål – den der kom tættest på centrum vandt de andre

deltageres kugler. Samme metode blev brugt med hønseringe hvor banen bare var en "skydeskive" tegnet med kridt på asfalten.

Vi lavede også "trækkebøger" – eksempelvis et brugt katalog fra Daells Varehus, hvor siderne blev foldet ind. Man kunne så trække et sted – folde ud og se hvad resultatet var.
Giv 2 glansbilleder, tag et osv. – ligesom i roulette – altid i ejerens favør!

Slangebøsser var også meget brugt – vi var utroligt træfsikre og kunne smadre pærerne i gadelamperne hurtigere end Helge Svendsen, der arbejdede på elværket kunne klatre op og skifte dem.

Fritiden blev stort set anvendt på samme slags ting.

Jeg husker skoletiden som noget positivt og en dejlig tid, som gik utroligt hurtigt og hvor vi alle udviklede os og på en eller anden måde fik etableret en tilknytning og kærlighed til Fejø som stadig holder sig intakt.

Det ses allermest tydeligt ved at de "gamle fejbattinger" på et eller andet tidspunkt i livet vender hjem enten til en permanent bolig eller til et sommerhus på Fejø.

Til pinse og til æblets dag kan vi også opleves i flokke, hvor vi med fugtige øjne og grødet stemme fortæller hinanden om "*Træk af livet på Fejø i svundne tider*" eller sagt med andre ord "*Gammeltid på Fejø*" – det var vist lidt indforstået.

Det eneste der ikke er som dengang er, at dengang, kendte vi alle sammen hinanden.